

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział C. Własności Intelektualnej w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Jerzy Geisler
Sędziowie:	Ewa Staniszevska Małgorzata Gulczyńska
Protokolant:	sekretarz sądowy Halszka Mróz

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2021 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa: **Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P.**

przeciwko **Miasto P. – Zarząd Dróg Miejskich w P.**

o ustalenie

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt IX Gc 900/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że ustala nieistnienie obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego – począwszy od dnia 1 stycznia 2018 r. opłat za usługę w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Miasta P. z terenów położonych na terenie osiedli wydzielonych powoda, tj. Osiedla (...). C. R., im. M. K., wynikających z umów zawartych między stronami w dniu (...) r. wraz z aneksami zawartymi do dnia 31.12.2017 r.,

II. apelację pozwanego oddala,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 11.045 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Ewa Staniszevska Jerzy Geisler Małgorzata Gulczyńska

I AGa 234/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 września 2018 r. skierowanym przeciwko Miastu P. – Zarządowi Dróg Miejskich w P., powód – Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w P. wniósł o ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego – począwszy od 1 stycznia 2018 r. – opłat za usługę w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Miasta P. z terenów położonych na wydzielonych przez powoda osiedlach (...), im. C. R. i im. M. K. oraz ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego – począwszy od dnia 1 stycznia 2018 r. – opłat za usługę wodną dot. ww. osiedli, a także zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że strony łączą trzy umowy na odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych znajdujących się na terenie trzech osiedli mieszkaniowych. Podał, że w związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2018r. ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne, a także nowelizacji ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, pozwany przesłał mu aneksy do ww. umów na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych wraz z regulaminem odprowadzania wód opadowych i roztopowych do miejskiej kanalizacji deszczowej Miasta P. oraz cennikiem usług. W piśmie tym pozwany wskazał, że z uwagi na wejście w życie nowego prawa, a także wprowadzenie nowej opłaty wodnej, konieczne jest wprowadzenie nowego regulaminu. Z powyższym stanowiskiem pozwanego powód się nie godził i strony nie podpisały aneksów do łączących je umów. Następnie powód wskazał, że mimo powyższego, strona pozwana wystawia na jego rzecz faktury VAT tytułem opłaty za usługę w zakresie zbiorowego odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz noty obciążeniowe tytułem opłat za usługę wodną. Zdaniem powoda, z uwagi na zmianę przepisów prawa od dnia 1 stycznia 2018 r. nie ma on obowiązku ponoszenia kosztów z tytułu odprowadzania wód deszczowych i roztopowych.

Uzasadniając interes prawny w żądaniu ustalenia powód wskazał, że obecnie występuje stan niepewności co do istnienia bądź nieistnienia zobowiązania powoda do ponoszenia żądanych przez pozwanego świadczeń. Stan ten bezpośrednio negatywnie wpływa na sytuację prawną powoda, gdyż powoduje niepewność co do wysokości rzeczywistych, a także planowanych na następne okresy, kosztów związanych z zarządzaniem zasobami spółdzielni.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, że zasada odpłatności za wykonywaną na rzecz powoda usługę odprowadzania wód opadowych i roztopowych, począwszy od dnia 1 stycznia 2018 r. wynika z art. 268 ust. 1 pkt 3 lit. a w zw. z art. 298 pkt 2 ustawy Prawo wodne. Zdaniem pozwanego, wprowadzone w przepisach prawa zmiany miały na celu nadanie omawianej usłudze charakteru fakultatywnego. Pozwany podniósł, że usługę tę na rzecz powoda świadczy i to w oparciu o łączące strony umowy. Ponadto, z ostrożności procesowej - na wypadek uznania, że umowy zawarte przez strony nie obowiązują, pozwany podniósł, że obowiązek zapłaty powoda wynika z przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Wyrokiem z dnia 4.06.2019 r. Sąd Okręgowy ustalił nieistnienie obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego – począwszy od dnia 1 stycznia 2018 r. – opłat za usługę wodną w odniesieniu do terenów osiedli wydzielonych powoda: R., im. C. R., i im. M. K., w pozostałym zakresie powództwo oddalił i orzekł o kosztach procesu. – k. 554 Pisemne ustalenia i motywy rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przedstawił na kartach 561-566.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z dniem 1 lipca 2009 r. pozwany rozpoczął działalność w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków w postaci wód opadowych i roztopowych na obszarze Miasta P.. Z tą datą pozwany uzyskał status przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w rozumieniu przepisu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, świadczącego usługi w zakresie zbiorowego odprowadzania wód opadowych.

Pozwany Miasto P. - Zarząd Dróg Miejskich świadczył na rzecz powodowej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P. czynności w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków w postaci wód opadowych i roztopowych do kanalizacji

deszczowej Miasta P. z nieruchomości stanowiących własność powoda, będących w jego użytkowaniu wieczystym oraz z nieruchomości, nad którymi powód sprawuje zarząd powierzony.

Czynności zbiorowego odprowadzania ścieków w postaci wód opadowych i roztopowych do miejskiej kanalizacji deszczowej Miasta P. wykonywane były przez Zarząd Dróg Miejskich na rzecz powoda m. in. z nieruchomości obejmujących między innymi następujące tereny – Osiedla (...) im. M. K., R. i im. C. R.. Usługi odprowadzania wód opadowych i roztopowych do miejskiej kanalizacji deszczowej Miasta P. pozwany świadczy na rzecz powoda również w okresie od 1 stycznia 2018 r. do chwili obecnej.

Okoliczności bezsporne, a ponadto: Uchwała nr (...) Rady Miasta P. z dnia 13 stycznia 2009 r. (k. 114 akt).

W dniu 1 lipca 2012 r. strony zawarły trzy umowy, których przedmiotem było świadczenie przez pozwanego na rzecz powoda za wynagrodzeniem usług odprowadzania ścieków opadowych i roztopowych odpowiednio względem terenów położonych:

1. na obszarze os. im. C. R.,
2. na obszarze os. im. M. K.,
3. na obszarze os. (...).

Przedmiotowe umowy strony zawarły na czas nieokreślony.

Okoliczności bezsporne, a ponadto: umowy z dnia 1 lipca 2012r. wraz z załącznikami i aneksami (k. 12-33 akt).

W piśmie z dnia 27 listopada 2017r. powód zawiadomił pozwanego, że z uwagi na zmianę ustawy Prawo wodne i wprowadzenie nowej opłaty wodnej koniecznym stało się dokonanie zmian w umowach zawartych między stronami oraz wprowadzenie nowego regulaminu świadczenia usług i cennika usług odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Jednocześnie pozwany załączył aneksy do łączących strony umów oraz wymienione wyżej dokumenty i zwrócił się o ich podpisanie.

Okoliczność bezsporna, a ponadto: pismo z dnia 27 listopada 2017 r. (k. 34 akt), Cennik Usług w Zakresie Odprowadzania Wód Opadowych i Roztopowych Kanalizacją Deszczową Administrowaną przez Zarząd Dróg Miejskich w P. (k. 35 akt), Regulamin Odprowadzania Wód Opadowych i Roztopowych do Miejskiej (...) (k. 36-38 akt), aneksy do umowy wraz z załącznikami (k. 39-44 akt).

W odpowiedzi na powyższe powód w piśmie z dnia 17 stycznia 2018 r. oświadczył pozwanemu, że od dnia 1 stycznia 2018 r. – z uwagi na dokonane zmiany legislacyjne - nie jest już zobowiązany do ponoszenia na rzecz pozwanego opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych ze swoich terenów do kanalizacji deszczowej Miasta P..

Pismem z dnia 19 lutego 2018r. pozwany ponownie przesłał powodowi aneksy do umów z dnia 1 lipca 2012r. i poinformował, że podstawą świadczenia usług polegających na odprowadzaniu wód opadowych i roztopowych jest umowa, zaś wejście w życie w dniu 1 stycznia 2018 r. ustawy Prawo wodne nie wpłynęło na trwałość stosunków obligacyjnych.

Okoliczność bezsporna, a ponadto: pismo z dnia 17 stycznia 2018 r. (k. 45 akt), pismo z dnia 19 lutego 2018 r. (k. 46 akt).

W dniu 3 kwietnia 2018 r. pozwany wystawił powodowi następujące faktury VAT:

- nr (...) na łączną kwotę 16.476,60 zł brutto,
- nr (...) na łączną kwotę 11.760,60 zł brutto,

- nr (...) na łączną kwotę 57.655,15 zł brutto,

tytułem wynagrodzenia za usługę w zakresie zbiorowego odprowadzania wód opadowych i roztopowych za I kwartał 2018 r.

Ponadto, w tym samym dniu pozwany wystawił noty obciążeniowe nr (...), (...) i (...), w których nałożył na powoda opłatę za usługę wodną, za I kwartał 2018 r.

Powyższe faktury VAT i noty obciążeniowe pozwany doręczył powodowi wraz z pismem z dnia 12 kwietnia 2018 r.

W piśmie z dnia 11 maja 2018 r. powód zawiadomił pozwanego, że podtrzymuje swoje stanowisko w sprawie i zwrócił się o skorygowanie wystawionych faktur i not obciążeniowych.

Okoliczność bezsporna, a ponadto: pismo z dnia 12 kwietnia 2018 r. (k. 48 akt), faktury VAT i noty obciążeniowe (k. 49-51 akt), pismo z dnia 11 maja 2018 r. (k. 52 akt).

Pismami z dnia 22 maja 2018 r. pozwany wezwał powoda do zapłaty należności objętych ww. fakturami i notami obciążeniowymi.

Okoliczność bezsporna, a ponadto: wezwanie do zapłaty (k. 54-56 akt).

Pozwany uiszcza na rzecz Państwowego Gospodarstwa (...) opłaty za usługi wodne. Ponadto pozwany ponosi koszty związane z utrzymaniem kanalizacji, do której odprowadzane są wody deszczowe i roztopowe.

Dowód: wyciąg z rachunku bankowego (k. 302-509 akt), protokół odbioru z dnia 13 grudnia 2018 r. (k. 277-278 akt), faktura VAT (k. 279 akt).

Ocena dowodów:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów i wydruków złożonych przez strony do akt sprawy, które Sąd ocenił jako wiarygodne, albowiem żadna ze stron ich nie kwestionowała, a i Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd dał wiarę zeznaniom złożonym przez wszystkich przesłuchanych w toku procesu świadków. Mając jednak na uwadze, że świadkowie ci w głównej mierze zeznawali na okoliczność ustalenia wysokości stawek wynagrodzenia, która to okoliczność nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, zeznania te nie stanowiły podstawy ustalenia stanu faktycznego.

Sąd oddalił zgłoszony przez pozwanego wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, albowiem pozostawał on irrelevantny dla wydania wyroku (art. 227 k.p.c.). Wniosek ten pozwany złożył bowiem na okoliczność ustalenia wysokości opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do sieci, zaś wysokość tych opłat w niniejszej sprawie pozostawała poza zainteresowaniem Sądu, gdyż przedmiot powództwa obejmował jedynie zasadę, tj. istnienie bądź nieistnienie obowiązku uiszczenia opłat przez powoda, nie zaś wysokość zobowiązania.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Stosownie do treści art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

W pierwszej kolejności rozważyć zatem należało, czy powód posiadał interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia obowiązku zapłaty.

Interes prawny w wytoczeniu powództwa z art. 189 k.p.c. zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy

spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007 r., III AUa 1518/05).

W ocenie Sądu, rozstrzygnięcie zapadłe w niniejszym procesie zakończy spór między stronami, albowiem definitywnie rozstrzygnie, czy w oparciu o przepisy prawa i postanowienia umów stron pozwanemu przysługuje uprawnienie do obciążenia powoda opłatami z tytułu świadczenia usług w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Miasta P. ze wskazanych w pozwie terenów, a także tytułem opłat za usługę wodną.

Z uwagi na fakt, że pozwany w piśmie z dnia 22 maja 2018 r. wezwał powoda do zapłaty kwot z ww. tytułów za I kwartał 2018 r., a kwoty te nie zostały uiszczone przez powoda, stwierdzić należy, że strony pozostają w sporze co do obowiązku zapłaty tych kwot, zaś pozwany powyższymi kwotami zamierza powoda obciążać. Jednocześnie powodowi nie przysługuje wobec pozwanego dalej idące roszczenie, tj. o świadczenie.

Wobec powyższego Sąd uznał, że powód posiadał interes prawny w domaganiu się ustalenia.

Stan faktyczny sprawy był między stronami zasadniczo bezsporny. Strony pozostawały bowiem w zgodzie, że łączą je trzy umowy z dnia 1 lipca 2012 r., w oparciu o które pozwany świadczył na rzecz powoda usługi związane z odprowadzeniem wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci wymienionej przez strony przed procesem korespondencji oraz zgodnych stanowisk stron, w związku z nowelizacją ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków oraz wejściem w życie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne powód kwestionował istnienie podstaw do obciążania go od 1 stycznia 2018 r. opłatami z tytułu usług oprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej oraz opłat za usługę wodną. Nie było również sporu co do tego, że pozwany wystawiał powodowi faktury i noty księgowe, w których obciążał powoda opłatami z ww. tytułów, zaś powód ich nie regulował.

Odnosząc się do obowiązku uiszczenia opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Sąd uznał, że obowiązek powoda do regulowania względem pozwanego wynagrodzenia z tego tytułu wynika bezpośrednio z łączących strony umów z dnia 1 lipca 2012 r. W sprawie pozostawało bowiem bezsporne, że umowy te strony zawały na czas nieokreślony, co więcej żadna ze stron nie złożyła oświadczenia o ich wypowiedzeniu. Ponadto, w przywołanej nowelizacji ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków oraz w ustawie Prawo wodne brak jest przepisów, które stanowiłyby o rozwiązaniu zawartych umów, których przedmiotem było świadczenie tego typu usług. W ocenie Sądu, jeżeli zamiarem ustawodawcy byłoby osiągnięcie celu w postaci ponoszenia przez jednostkę samorządu terytorialnego kosztów odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej, to taki zapis o rozwiązaniu umów by w ustawie zawarł. Brak stosownego zapisu przemawia za przyjęciem, że zawarte umowy obowiązują przynajmniej do czasu ich rozwiązania przez strony.

W konsekwencji powyższego, roszczenie w zakresie ustalenia nieistnienia obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego – począwszy od 1 stycznia 2018 r. – opłat za usługę w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Miasta P. z terenów położonych na obszarze osiedli wydzielonych przez powoda, tj. osiedla (...), im. C. R., im. M. K. Sąd uznał za bezzasadne i żądanie pozwu w tym zakresie oddalił.

Powód domagał się również ustalenia nieistnienia obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego – począwszy od dnia 1 stycznia 2018 r. – uiszczenia opłat za usługę wodną dot. ww. osiedli. Sąd uwzględnił żądanie pozwu w tym zakresie.

Art. 268 ust. 1 pkt 3 Prawa wodnego stanowi, że opłatę za usługi wodne uiszcza się za odprowadzanie do wód wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast.

Ponadto zgodnie z art. 298 Prawa wodnego, opłatę za usługi wodne są obowiązane ponosić:

1) podmioty korzystające z usług wodnych;

2) osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki

nieposiadające osobowości prawnej, będące:

a) właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych,

b) posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych,

c) użytkownikami wieczystymi gruntów,

d) posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego

– które na skutek wykonywania robót i obiektów mających wpływ na zmniejszenie naturalnej retencji terenowej doprowadziły do zmniejszenia tej retencji;

3) podmioty wydobywające z wód powierzchniowych, w tym z morskich wód wewnętrznych wraz z wodami wewnętrznymi Zatoki G. oraz wód morza terytorialnego, kamień, żwir, piasek oraz inne materiały, a także wycinające rośliny z wód lub brzegu.

Zdaniem Sądu, analiza powyższych regulacji nie pozwala na stwierdzenie, że powód obowiązany jest uiszczać opłaty wodne i to na rzecz pozwanego. Językowa, a także systemowa wykładnia przepisów ustawy Prawo wodne skłania do stwierdzenia, że podmiotem obowiązany do uiszczenia opłat wodnych jest pozwany. Jednocześnie brak jest przepisu, który stanowiłby podstawę do następczego obciążania powoda przez pozwanego tymi opłatami. Sąd stoi na stanowisku, że koszty opłat wodnych pozwany może wliczać w koszty związane ze świadczeniem usług odprowadzania wód deszczowych i roztopowych, ustalając wysokość wynagrodzenia za świadczenie tych usług. Brak jest jednakże podstawy prawnej, która usprawiedliwiałaby automatyczne przerzucanie tych kosztów na powoda.

Nie sposób również podzielić twierdzeń pozwanego, że podstawą zobowiązania powoda w tym zakresie są przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu. W analizowanym przypadku brak jest bowiem podstaw by przyjąć, że powód jest wzbogacony, okoliczność ta jest natomiast przesłanką konieczną bezpodstawnego wzbogacenia.

Wobec powyższego, Sąd w punkcie 1. wyroku na podstawie art. 189 k.p.c. ustalił nieistnienie obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego – począwszy od 1 stycznia 2018 r. – opłat za usługę wodną w odniesieniu do terenów osiedli wydzielonych powoda: R., im. C. R. i im. M. K..

W pozostałym zakresie Sąd w punkcie 2. wyroku oddalił powództwo jako bezzasadne.

W punkcie 3. wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., rozdzielając je między stronami stosunkowo. Wartość przedmiotu sporu w zakresie żądania wskazanego w punkcie 1. pozwu wynosiła 85.892,35 zł, zaś w zakresie uwzględnionego żądania wskazanego w punkcie 2. pozwu wynosiła 25.575,34 zł. Z uwagi na powyższe uznać należało, że powód wygrał proces w 23%, zaś pozwany w 77%. W stosunku zatem odwrotnym Sąd obciążył strony kosztami procesu - powoda w 77%, a pozwanego w 23%.

Koszty procesu po stronie powoda wyniosły 10.991 zł i składały się na nie następujące kwoty: 5.574 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 5.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika i 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Z kwoty 10.991 zł pozwany winien zwrócić powodowi 23%, tj. 2.527,93 zł.

Koszty procesu po stronie pozwanego ograniczały się do kwoty 5.400 zł, która stanowiła wynagrodzenie pełnomocnika.

Z kwoty 5.400 zł powód winien zwrócić pozwanemu 77%, tj. 4.158 zł.

Po kompensacie powyższych kwot Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.630,07 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocników stron Sąd ustalił na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Rozstrzygnięcie z dnia 4.06.2019 r. zaskarżyły częściowo apelacjami obie strony.

Powód zaskarżył apelacją rozstrzygnięcie zawarte w punktach 2 i 3 wyroku. Rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału i w efekcie dokonanie przez Sąd istotnych ustaleń sprzecznie z treścią tego materiału polegające na błędnym przyjęciu, że:

a. bezsporne jest między stronami to, że w dalszym ciągu łączą je trzy umowy z dnia (...) r. na odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych z terenów powodowej Spółdzielni do kanalizacji deszczowej Miasta P.,

b. powszechną zasadą jest pobieranie od mieszkańców przez jednostki samorządu terytorialnego odpłatności za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych (nie ponoszenie kosztów),

2. naruszenie art. 328 § 2 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na:

a. niewyjaśnieniu podstawy prawnej i nieprzytoczeniu przepisów prawa, które zdaniem Sądu były podstawą oddalenie powództwa o ustalenie nieistnienia obowiązku powoda do zapłaty na rzecz pozwanego – począwszy od 1.01.2018 r. – opłat z tytułu usługi wodnej odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Miasta P. z terenów powodowej Spółdzielni,

b. niewyjaśnieniu przyczyn, dla których Sąd pominął i odmówił mocy dowodowej zgłoszonym przez powoda na rozprawie w dniu 5.03.2019 r. dowodom z dokumentów w postaci: uchwał Rady Miasta Z. z 13.07.2018 r., Rady Miasta T. z 7.11.2018 r., Rady Miejskiej w M. z 28.06.2018 r oraz zeznaniom świadka K. R.,

3. naruszenie art. 495 § 1 w zw. z art. 387 § 1 kc przez ich niezastosowanie do umów na odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych zawartych przez strony w 2012 r. w sytuacji gdy zmiana przepisów ustawy uzzw z dniem 1.01.2018 r. wyeliminowała z porządku prawnego kategorię ścieków opadowych i roztopowych podlegających przepisom tej ustawy, czego następstwem była niemożliwość (prawna) świadczenia polegającego na odprowadzaniu przez pozwaną ścieków opadowych i roztopowych z terenów powoda i jednocześnie niemożliwość ustalenia wysokości odpłatności za tę usługę – a tym samym wygaśnięcie zobowiązań wzajemnych powoda i pozwanego z tych umów,

4. naruszenie art. 2 pkt 8 w zw. z art. 6 ust. 1 ustawy uzzw polegające na jego niezastosowaniu i w efekcie błędnym przyjęciu, że pomimo iż wody opadowe i roztopowe przestały być ściekiem w rozumieniu art. 2 pkt 8 uzzw, to strony w dalszym ciągu związane są umowami na odprowadzanie takich ścieków zawartymi dnia (...) r. i tym samym przyjęciu, że umowy te stanowią także po 1.01.2018 r. podstawę zobowiązania powoda do zapłaty na rzecz pozwanego opłat z tytułu tzw. usługi wodnej,

5. naruszenie art. 4 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym – poprzez ich niezastosowanie i w efekcie błędne przyjęcie, że od dnia 1.01.2018 r. powód zobowiązany jest nadal do uiszczenia na rzecz pozwanego opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z terenów powodowej Spółdzielni do kanalizacji deszczowej Miasta P., pomimo niepodjęcia przez Radę Miasta P. stosownej uchwały o wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej w postaci odprowadzania deszczówki do miejskiej kanalizacji deszczowej, bądź o powierzeniu Prezydentowi Miasta P. uprawnienia do ustalenia wysokości ceny i opłat za tę usługę.

Skarżący powód wniósł o przeprowadzenie dowodów z dokumentu:

- uchwały Rady Miasta P. z dnia(...)r. nr (...) wraz z uzasadnieniem na okoliczność potwierdzenia, że odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej będącej we władaniu jednostki budżetowej Zarządu Dróg Miejskich w P. jest usługą komunalną o charakterze użyteczności publicznej, za którą odpłatność ustala się w trybie przepisów ustawy z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej,
- zarządzenia Prezydenta Miasta P. z dnia(...)r. nr (...) w sprawie ustalenia ceny za usługę odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji.

Powołując się na powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

- zmianę pkt 2 wyroku poprzez ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego – począwszy od 1 stycznia 2018 r. – opłat za usługę w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Miasta P. z terenów położonych na wydzielonych przez powoda osiedlach (...), im. C. R. i im. M. K., w zakresie wynikającym z faktur wskazanych w pozwie,
- zmianę pkt 3 wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda całości kosztów postępowania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym,
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. – k. 571-584, 646-647.

Pozwany zaskarżył apelacją rozstrzygnięcie zawarte w punktach 1 i 3 wyroku. Rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy:

a. art. 750 w zw. z art. 735 § 2 w zw. z art. 487 § 2 kc oraz w zw. z art. 268 ust. 1 pkt 3 lit. a w zw. z art. 298 pkt 2 także art. 271 i art. 272 ustawy z 20.07.2017 r. prawo wodne poprzez błędne uznanie, że powód nie jest zobowiązany do uiszczania opłaty za usługę wodną na podstawie wiążącej strony umowy, pomimo że strony zawarły umowę wzajemną, stanowiącą odpłatną usługę zlecenia, która w dalszym ciągu pozostaje dla stron wiążąca, a usługa ta świadczona przez pozwanego jest za wynagrodzeniem, którego wysokość powinna stanowić wartość świadczenia drugiej strony umowy, przy czym z przepisów ustawy prawo wodne wynika obowiązek pobierania opłaty za świadczone usługi, z a Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23.10.2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej zasada odpłatności według formy: „użytkownik płaci”,

b. art. 5 kc poprzez naruszenie zasady sprawiedliwości społecznej, polegające na uznaniu, iż powód nie jest zobowiązany do ponoszenia opłat za usługę wodną, czego konsekwencją jest przerzucenie opłaty na innych użytkowników infrastruktury pozwanego,

ewentualnie, w sytuacji uznania, iż z umowy wiążącej strony nie wynika obowiązek ponoszenia przez powoda opłaty za usługi wodne, pozwany zarzucił naruszenie

c. art. 405 kc poprzez błędne uznanie przez Sąd I instancji, że nie znajduje on zastosowania w niniejszej sprawie,

2. naruszenie przepisu prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 § 1 kpc poprzez rażąco wybiórczą i sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zawartego w sprawie materiału dowodowego, w tym pominięcie istotnych części tego materiału, brak wszechstronnego oraz obiektywnego jego rozważenia, przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji wystąpienia błędów w ustaleniach faktycznych polegających na przyjęciu, że umowa łącząca strony obejmuje jedynie wąsko rozumianą usługę w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji miejskiej, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia, że powód nie ma obowiązku zapłacić za usługę wodną, stanowiącą element ogólnego kosztu usługi w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

Powołując się na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości wraz ze stosownym rozstrzygnięciem w zakresie kosztów postępowania. – k. 585-600,

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. – k. 610-612

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. – k. 624-641

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie.

Apelacja pozwanego, jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny przeprowadził dowód z dwóch dokumentów:

- uchwały Rady Miasta P. z dnia (...) r., nr (...) zmieniającej uchwałę w sprawie powierzenia Prezydentowi Miasta P. uprawnień do ustalania wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej oraz za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, - k. 582-583

- zarządzenia Prezydenta Miasta P. z dnia (...) r. w sprawie ustalenia ceny za usługę odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji, nr (...). - k. 646-647

I Żądania pozwu:

- o ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego począwszy od dnia 1.01.2018 r. opłat za usługę w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Miasta P. – oddalone, objęte apelacją powoda,

- o ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego począwszy od dnia 1.01.2018 r. opłat za usługę wodną – uwzględnione, objęte apelacją pozwanego.

II Umowy z (...) r. na odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych:

- § 1 ust. 1 umowa określa warunki świadczenia usługi oraz zasady rozliczania należności za odprowadzanie do kanalizacji deszczowej Miasta P. ścieków opadowych i roztopowych,

- § 1 ust. 2 odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych w ramach niniejszej umowy musi być zgodne z zasadami i warunkami określonymi w ustawie z dnia 7.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (dalej uzzw) a także w Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków uchwalonym przez Radę Miasta P.,

- § 2 – (...) wykonuje usługę odprowadzania ścieków opadowych lub roztopowych z zanieczyszczonych powierzchni utwardzonych zakwalifikowanych do dwóch grup odbiorców:

grupa I odbiorcy usług odprowadzający ścieki opadowe lub roztopowe z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni w obrębie portów, lotnisk, terenów przemysłowych, handlowych, usługowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów z wyłączeniem powierzchni dachów oraz powierzchni określonej w grupie II,

grupa II odbiorcy usług odprowadzających ścieki opadowe i roztopowe z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni będących drogami, podjazdami i parkingami w obrębie osiedli mieszkaniowych lub w obrębie nieruchomości z zabudową mieszkalną i sakralną,

- § 7 umowa obowiązuje od dnia zawarcia na czas nieokreślony,

- § 8 ust. 1 – rozliczanie za wykonanie usługi odprowadzenia ścieków odbywa się na podstawie stawek opłat według obowiązującej taryfy z uwzględnieniem wielkości powierzchni wykazanych przez usługobiorcę oraz z uwzględnieniem ilości ścieków ustalonej na podstawie rocznego pomiaru Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej dla opadów atmosferycznych na terenie Miasta P. za okres danego roku,

§ 8 ust. 2 zapłata następować będzie w okresach kwartalnych, przy czym opłata za I, II i III kwartał danego roku ustalana będzie zaliczkowo według wskaźnika $0,04375 \text{ m}^3/\text{m}^2$ miesięcznie, a opłata za IV kwartał ustalona na podstawie rzeczywistej rocznej wysokości opadu w danym roku wg danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej będzie zawierała rozliczenie opłat zaliczkowych,

§ 8 ust. 3 w rozliczeniach za usługę odprowadzania ścieków opadowych i roztopowych w okresie od 1.01.2012 r. do 31.12.2012 r. obowiązują stawki opłat jednostkowych zatwierdzone uchwałą Rady Miasta P. nr (...) z dnia (...)r., tj. $3,68 \text{ zł}/\text{m}^3$ – grupa I oraz $3,50 \text{ zł}/\text{m}^3$ – grupa II

§ 8 ust. 4 zmiana wysokości opłaty wynikająca ze zmiany stawki opłat jednostkowych wprowadzonych w trybie art. 24 uzwz nie wymaga podpisania przez strony aneksu do umowy, a (...) zobowiązany jest do pisemnego zawiadomienia usługobiorcy z wyprzedzeniem co najmniej 70 dni o zamiarze wystąpienia o zatwierdzenie nowej taryfy oraz z wyprzedzeniem co najmniej 21 dni przed końcem roku o decyzjach w tym zakresie Rady Miasta P., takim wypadku zmiana wysokości opłaty następuje bez wypowiedzenia warunków umowy,

§ 8 ust. 5 zmiana wysokości opłat za odprowadzanie ścieków wynikająca z innych przyczyn niż wskazane w § 8 ust. 4 wymaga uzgodnienia stron i podpisania aneksu do umowy,

§ 8 ust. 9 taryfy za odprowadzanie ścieków wydane przez upoważniony do tego organ, opublikowane zostają w sposób zwyczajowo przyjęty,

§ 9 ust. 1 umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia,

§ 9 ust. 2 wygaśnięcie bądź rozwiązanie umowy skutkuje zastosowaniem przez (...) środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług,

§ 9 ust. 3 z zastrzeżeniem przypadków wyżej wskazanych wszelkie zmiany i uzupełnienia w treści niniejszej umowy wymagają formy pisemnego aneksu, pod rygorem nieważności,

§ 9 ust. 4 w sprawach nieuregulowanych niniejszą umową mają zastosowanie odpowiednie ustawy, kodeksu cywilnego, prawa wodnego, prawa ochrony środowiska oraz przepisy wykonawcze do tych ustaw. – k. 12-16, 20-23, 26-30

Z powyższego wynika, że umowy były ściśle powiązane z przepisami uzwz (§ 1 ust. 2, § 8). Ewentualne odejście od tego powiązania musiało się wiązać z zawarciem aneksów do tych umów, co umożliwił zapis § 8 ust. 5 umów. W roku 2017 doszło do dwóch znaczących zmian, które miały istotny wpływ na umowy łączące strony. Po pierwsze, wody opadowe i roztopowe przestały być zaliczane do kategorii ścieków i tym samym wyszły spod regulacji uzwz. Po drugie, rok 2017 był ostatnim rokiem, w którym obowiązywały taryfy ustalone zgodnie z trybem wskazanym w art. 24 ust. 1 uzwz, do którego odwoływano się w § 8 ust. 3, 4 i 9.

W ocenie Sądu Apelacyjnego umowy łączące strony nie uległy rozwiązaniu w żaden sposób (wypowiedzenie, wygaśnięcie itp.), ale do czasu zawarcia aneksów nie mogły być wykonywane albowiem brak było taryf przyjętych we właściwy sposób, w oparciu o które można by je aneksować. Do ustalenia taryf we właściwy sposób doszło dopiero w grudniu 2019 r. po wydaniu zarządzenia Prezydenta Miasta P. z dnia (...)r. nr (...) w sprawie ustalenia ceny za usługę odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji. – k. 646-647

Za ustalenie taryf według obowiązujących reguł prawnych odpowiadał pozwany, o czym szerzej w punktach VI, VII i VIII. Zatem to na pozwanym ciążył obowiązek przygotowania podstaw do aneksowania umów.

III Zgodnie z uzzw taryfy były ustalane na 1 rok w sposób następujący:

przedsiębiorstwo wodociągowo kanalizacyjne określało taryfę na 1 rok – art. 20 ust. 1,

taryfy podlegały zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy, z wyjątkiem taryf zmienionych w związku ze zmianą stawki VAT – art. 24 ust. 1.

Ostatni sposób ustalenia taryf w ten sposób miał miejsce w roku 2016 i dotyczył stawek obowiązujących w roku 2017, stawki te wynosiły:

grupa I – 5,86 zł/m³ netto,

grupa II – 5,13 zł/m³ netto.

IV Zmiany w przepisach.

W dniu 1.01.2018 r. weszła w życie ustawa prawo wodne z 20.07.2017 r.

ale

art. 494 ustawy prawo wodne z 20.07.2017 r. zmienił art. 2 ust. 8 uzzw tzn. definicję legalną wód opadowych i roztopowych jako ścieków, zmiana weszła w życie już 24.08.2017 r. Wynika z tego, że od tego momentu wody opadowe i roztopowe przestały być ściekami, a zatem od tego czasu nie podlegały już regulacji uzzw.

Nowa definicja legalną wód opadowych i roztopowych została wprowadzona ustawą prawo wodne z 20.07.2017 r. i zaczęła obowiązywać od 1.01.2018 r. W art. 16 pkt 69 przyjęto, że wody opadowe i roztopowe to wody będące skutkiem opadów atmosferycznych.

Nowe prawo wodne nałożyło na podmioty odprowadzające wody opadowe i roztopowe do wód nową daninę – opłatę za usługę wodną (stałą i zmienną), w naszym przypadku zobowiązaniem do uiszczania tej opłaty jest (...) (co do zasady Gmina M. P. jako jednostka samorządu terytorialnego, która tylko powierzyła (...) jako jednostce organizacyjnej działania w tym zakresie) jako wprowadzający wody opadowe i roztopowe do wód poprzez swoją kanalizację deszczową.

Ustawą z dnia 27.10.2017 r., o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 11.12.2017 r. dokonano zmiany uzzw m. in. w zakresie sposobu ustalania taryfy za odprowadzanie ścieków,

zmieniono art. 20 ust. 1, w którym przyjęto, że przedsiębiorstwo wodociągowo- kanalizacyjne określa taryfę na okres 3 lat,

a taryfa podlega zatwierdzeniu przez organ regulacyjny (obecnie Przedsiębiorstwo (...))– art. 24b ust. 1.

Wprawdzie w tej ustawie w art. 8 ust. 6 przewidziano, że ceny i stawki opłat uchwalone przez radę gminy zgodnie z art. 24a ustawy zmienianej (uzzw) obowiązują do dnia wejścia w życie nowych cen i stawek opłat, a w art. 9 ust. 1 przewidziano, że taryfy obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy z 27.10.2017 r. zachowują moc przez okres 180 dni od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od 11.12.2017 r. ale w ocenie Sądu Apelacyjnego te przepisy przejściowe odnoszą się tylko do opłat i stawek za odprowadzanie ścieków, a wody opadowe i roztopowe w momencie uchwalenia i wejścia w życie ustawy z 27.10.2017 r. nie miały już charakteru ścieku (utraciły taki charakter z dniem 24.08.2017 r. z mocy

opisanego wyżej art. 494 ustawy prawo wodne)), **a tym samym te regulacje przejściowe nie odnoszą się do wód opadowych i roztopowych.**

V Propozycja aneksowania umów przedstawiona w piśmie przez pozwanego z 27.11.2017 r. zawierała:

- nowy regulamin odprowadzania wód opadowych i roztopowych do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej Miasta P. – przyjęty przez (...) do czego nie wskazał podstawy, z której wynikałaby jego kompetencja do opracowania i przyjęcia takiej regulacji,

- nowy cennik usług w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych kanalizacją deszczową administrowaną przez (...) do czego z pewnością nie był uprawniony.

W nowym cenniku (...), w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych wyłonił cztery grupy odbiorców (dotychczas funkcjonowały II grupy):

- grupa I – odbiorcy usług w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni uszczelnionej, takich jak: powierzchnie portów, lotnisk, terenów przemysłowych, handlowych, usługowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów z wyłączeniem powierzchni dachów (w rzucie poziomym),

- grupa II – odbiorcy usług w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni uszczelnionej dróg wewnętrznych i parkingów w obrębie osiedli mieszkaniowych,

- grupa III odbiorcy usług w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni dachów (w rzucie poziomym) budynków przemysłowych, handlowych, usługowych oraz innych powierzchni niewymienionych w pozostałych grupach,

- grupa IV odbiorcy usług w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni dachów (w rzucie poziomym) zabudowy mieszkalnej, sakralnej oraz budynków miejskich jednostek organizacyjnych Miasta P..

za I i II grupę przewidziano cenę 4,63 zł/m³ brutto,

za III i IV grupę przewidziano cenę 3,93 zł/m³ brutto,

przy czym w ramach ceny ujęto już odpowiednio, jako koszt ponoszony przez (...), także opłatę stałą za usługi wodne i opłatę zmienną za usługi wodne (które wprowadzała nowa ustawa prawo wodne z dniem 1.01.2018 r.) – k. 34-44

Powyższe wskazuje, że sam pozwany dostrzegł, że dotychczasowych opłat nie ma, a więc nie mogą zostać utrzymane umownie (jak wykazano w punkcie III ostatnia taryfa przyjęta na podstawie art. 24 ust. 1 uzzw obowiązywała tylko do końca 2017 r.) i wyliczył je samodzielnie według innych zasad, w sposób sprzeczny z przewidzianymi w umowie podstawami i zasadami (których nie można było zastosować, bo wody opadowe i roztopowe od 24.08.2017 r. przestały podlegać regulacji uzzw) i wbrew regułom prawa – ustawie o samorządzie gminnym i ustawie o gospodarce komunalnej, o czym niżej w punkcie VI i VII.

VI Bezsportnym jest, że odbiór wód opadowych i roztopowych poprzez kanalizację deszczową na terenie gminy stanowi usługę komunalną o charakterze użyteczności publicznej należąca do obowiązków własnych samorządu gminnego.

Zasady i formy gospodarki komunalnej jednostek samorządu terytorialnego, polegające na wykonywaniu przez te jednostki zadań własnych, w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej określa ustawa z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej.

W art. 4 tej ustawy przyjęto:

- ust. 1 - jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego postanawiają o:

pkt 1 wyborze sposobu prowadzenia i form gospodarki komunalnej,

pkt 2 wysokości cen i opłat albo sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej oraz za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej jednostek samorządu terytorialnego.

- ust. 2 – uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego mogą powierzyć organom wykonawczym tych jednostek.

VII W dniu (...) r. Rada Miasta P. podjęła uchwałę nr (...) zmieniającą uchwałę w sprawie powierzenia Prezydentowi Miasta P. uprawnień do ustalania wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej oraz za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej mocą której przyznano Prezydentowi Miasta P. uprawnienie do ustalania wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej w zakresie działania jednostki budżetowej Zarząd Dróg Miejskich za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej będącej we władaniu jednostki budżetowej Zarządu Dróg Miejskich w P.. – k. 582-583

Na podstawie powyższej uchwały Prezydent Miasta P. wydał zarządzenie z dnia (...) r. w sprawie ustalenia ceny za usługę odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji, nr (...). W. ono w życie (...). – k. 646-647

W § 1 ust. 1 zarządzenia ustalono cenę za usługę odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej będącej we władaniu jednostki budżetowej Zarządu Dróg Miejskich w P., służących do odprowadzenia opadów atmosferycznych w podziale na:

pkt 1 grupę I – obejmującą wody opadowe i roztopowe odprowadzane z powierzchni uszczelnionej portów, lotnisk, terenów przemysłowych, handlowych, usługowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów z zastrzeżeniem powierzchni wskazanych w pkt 2 poniżej oraz z wyłączeniem powierzchni dachów w kwocie 4,63 zł/m³ brutto,

pkt 2 grupę II – obejmującą wody opadowe i roztopowe odprowadzane z powierzchni uszczelnionej dróg wewnętrznych i parkingów w obrębie osiedli mieszkaniowych w kwocie 4,63 zł/m³,

pkt 3 grupę III obejmującą wody opadowe i roztopowe odprowadzane z powierzchni dachów (w rzucie poziomym) budynków przemysłowych, handlowych, usługowych oraz pozostałych powierzchni niewskazanych w pozostałych grupach w kwocie 3,93 zł/m³ brutto,

pkt 4 grupa IV obejmującą wody opadowe i roztopowe z powierzchni dachów (w rzucie poziomym) zabudowy mieszkalnej, sakralnej oraz budynków miejskich jednostek organizacyjnych Miasta P. w kwocie 3,93 zł/m³.

VIII Kwestia poboru opłat za odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowych stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego pozostawiona została de facto do decyzji poszczególnych jednostek samorządu. Stan taki obowiązywał podczas obejmowania tej kwestii uzzw jak i obecnie. Te podmioty były i są uprawnione do przyjęcie zasady odpłatności za tę usługę ale obliża nie ma. Z ustaleń w tej sprawie wynika, że wcześniej tylko ok. 10% samorządów podjęło decyzję o odpłatności za tę usługę. Działania Miasta P. podjęte zostały w roku 2009 (mimo obowiązywania uzzw od roku 2001) i konsekwencją tych działań były umowy z dnia (...)r., kiedy to wody opadowe i roztopowe kwalifikowane były jako ścieki a szczegółowe regulacje w tym zakresie, m.in. co do sposobu ustalania cen zawarte były w uzzw.

Po zmianie stanu prawnego (co do charakteru wód opadowych i roztopowych od 24.08.2017) szczegółowe regulacje w tym zakresie zawarte są w przepisach o samorządach terytorialnych (w tej sprawie w ustawie z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym) i ustawie z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej, co wykazano w punktach VI i VII.

IX Wnioski

Nie było podstaw, aby powód musiał zapłacić pozwanemu równowartość opłat za usługę wodną (stałą lub zmienną), którą od dnia 1.01.2018 r., na podstawie nowego prawa wodnego pozwany odprowadza do przedsiębiorstwa (...) za wprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód. Nie wynika to ani z żadnego przepisu prawnego ani z umowy, która takiej opłaty nie obejmowała a aneksu do umowy nie zawarto. Skutkuje to oddaleniem apelacji pozwanego. Podkreślić trzeba, że zobowiązaniem do zapłaty tych opłat z mocy zapisów ustawy prawo wodne z 20.07.2017 r., która weszła w życie 1.01.2018 r. jest pozwany.

Umowy z(...) r. o odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych jasno wskazują, że odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych w ramach tych umów musi być zgodne z zasadami i warunkami określonym w ustawie z dnia 7.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Dotyczyło to także stawek opłat ustalanych w taryfach przyjmowanych w trybie przewidzianym w uzzw.

Bezspornym jest, że wody opadowe i roztopowe od dnia 24.08.2017 r. nie mają charakteru ścieków i od tego momentu nie podlegają uzzw, w tym także co do sposobu ustalania cen w taryfach.

Ostatni raz taryfę opłat w trybie uzzw zatwierdzono w roku 2016 i dotyczyła ona opłat obowiązujących w roku 2017 (zgodnie z art. 20 ust. uzzw obowiązywała ona tylko w roku 2017).

Dlatego do wód opadowych i roztopowych nie mają zastosowania regulacje przejściowe zawarte w ustawie z dnia 27.10.2017 r. wskazano w punkcie IV.

Cennik wskazany w piśmie pozwanego z dnia 27.11.2017 r. nie obowiązywał, bo został przyjęty przez (...) bez jakiegokolwiek podstawy prawnej. – szczegóły w punkcie V.

Ustalenie opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej zarządzanej przez (...) od dnia 1.01.2018 r. powinno nastąpić w trybie przewidzianym w ustawie z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej. Nastąpiło to dopiero Zarządzeniem Prezydenta Miasta P. w dniu 3.12.2019 r., które weszło w życie 27.12.2019 r. Oczywistym jest, że opłaty ustalone zarządzeniem z 3.12.2019 r. z mocy samego prawa nie mogły się odnosić do okresu sprzed ich wejścia w życie. – szczegóły w punktach VI, VII i VIII

Wynika z tego, że od dnia 1.01.2018 r. do 26.12.2019 r. nie obowiązywały żadne opłaty (taryfy), które powód byłby zobowiązany uiszczać za świadczoną usługę. Brak było podstaw, aby przystąpić do aneksowania umów. Można by zarzucić powodowi brak woli aneksowania umowy w sytuacji, gdyby pozwany we właściwym trybie doprowadził do ustalenia obowiązujących cen, a to stało się dopiero w grudniu 2019 r..

Skutkuje to uwzględnieniem apelacji powoda i zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie 1 poprzez ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego począwszy od dnia 1.01.2018 r. opłat za usługę w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Miasta P., na podstawie umów zawartych między stronami w dniu (...) r. wraz z aneksami zawartymi do dnia 31.12.2017 r.

Na marginesie trzeba zauważyć, że powód wielokrotnie w sprawie deklarował, że jeśli opłaty zostaną przyjęte we właściwym trybie to będzie on je płacił. – przykładowo k. 515

X W ocenie Sądu Apelacyjnego niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 750 w zw. z art. 735 § 2 w zw. z art. 487 § 2 kc oraz w zw. z art. 268 ust. 1 pkt 3 lit. a w zw. z art. 298 pkt 2 także art. 271 i art. 272 ustawy z 20.07.2017 r. prawo

wodne poprzez błędne uznanie, że powód nie jest zobowiązany do uiszczania opłaty za usługę wodną na podstawie wiążącej strony umowy.

Przede wszystkim trzeba zauważyć, że obowiązek zapłaty opłaty za usługę wodną, wprowadzoną ustawą prawo wodne od 1.01.2018 r., obciąża pozwanego, jako wprowadzającego wody opadowe i roztopowe do wód. Wbrew stanowisku pozwanego rola gminy nie jest w tym przypadku ograniczona do roli pośrednika, aczkolwiek niewątpliwym jest, że mógł on te opłaty wliczyć jako element składowy kosztów do opłat, które powód powinien płacić za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej pozwanego, co ostatecznie zostało uwzględnione w taryfie przyjętej zarządzeniem Prezydenta Miasta P. z 3.12.2019 r. Zauważyć bowiem trzeba, że w zarządzeniu Prezydenta Miasta P. z 3.12.2019 r. przyjęto taryfy, które (...) przedstawił w piśmie z 27.11.2017 r., a tam opłaty stałe i zmienne zostały uwzględnione jako element składowy kosztów. – k. 37v

Jak już była o tym mowa w punkcie VIII, kwestia poboru opłat za odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowych stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego pozostawiona została de facto do decyzji poszczególnych jednostek samorządu. Stan taki obowiązywał podczas obejmowania tej kwestii uzzw jak i obecnie. Te podmioty były i są uprawnione do przyjęcie zasady odpłatności za tę usługę ale obli ga nie ma.

Z całą pewnością umowy łączące strony zawarte w roku 2012 nie obejmują kwestii płatności przez użytkownika kanalizacji opłat za usługę wodną wprowadzonych od 1.01.2018 r. Jest oczywistym, że pozwany mógłby te opłaty, jako swój koszt, przerzucić na powoda, ale powinien to uczynić w formie przewidzianej prawem, a więc wobec odpadnięcia podstawy z uzzw, winien to uczynić poprzez regulacje prawa miejscowego, do czego doszło dopiero w grudniu 2019 r. Z samego faktu, że strony łączą umowy z (...)r. nie wynika, że powód winien w ramach opłaty za korzystanie z kanalizacji deszczowej pozwanego ponosić także opłaty za usługę wodną uiszczana przez pozwanego na rzecz Przedsiębiorstwa (...), na podstawie ustawy prawo wodne, a do aneksowania umów niezbędne było przyjęcie określonych taryf zgodnie z obowiązującym prawem.

XI Oczywiście chybiony jest zarzut pozwanego co do naruszenia art. 5 kc. Pozwany nie mógł skutecznie bronić się przepisem art. 5 kc. Strony wiązały umowy co do odpłatności za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych (pierwotnie jako ścieki) do kanalizacji deszczowej pozwanego. Skoro w umowie strony określiły sposób ustalania taryf według uzzw, a od 24.08.2017 r. podstawa ta odpadła, to obowiązkiem pozwanego było ustalenie nowych stawek w oparciu o obowiązujące przepisy prawa – ustawę o samorządzie gminnym i ustawę o gospodarce komunalnej, co umożliwiałoby aneksowanie umów. Jeśli pozwany dopuścił się w tym zakresie zaniedbań i doprowadził do ustalenia we właściwy sposób nowych stawek dopiero w grudniu 2019 r., to skutki tego nie powinny obciążać w żaden sposób powoda.

W tym miejscu jeszcze raz należy powtórzyć, że powód wielokrotnie w sprawie deklarował, że jeśli opłaty zostaną przyjęte we właściwym trybie to będzie on je płacił. Za ustalenie opłat we właściwy sposób niewątpliwie odpowiadał pozwany.

XII Pozwany w sprawie i w apelacji podnosił, że obowiązek zapłaty należności wynika dodatkowo z przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. W ocenie Sądu Apelacyjnego w sprawie o ustalenie nieistnienia obowiązku zapłaty opłat na podstawie umowy kwestia możliwości zastosowania przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu w ogóle nie wchodzi w grę, bo wychodzi poza ramy procesu zakreślonego przez powoda. Zarzut naruszenia art. 405 kc okazał się oczywiście chybiony.

Podsumowanie.

W świetle powyższych wywodów Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie i dokonał zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie 2 – art. 386 § 1 kpc, natomiast apelację pozwanego jako bezzasadną oddalił – art. 385 kpc.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 i 108 § 1 kpc. Na te koszty złożyły się: opłata od apelacji uiszczona przez powoda oraz należne mu koszty zastępstwa procesowego z apelacji własnej 4.050 zł i z apelacji pozwanego 2.700 zł – łącznie 11.045 zł.

Ewa Staniszevska Jerzy Geisler Małgorzata Gulczyńska